

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/69/2017
Identifikačné číslo spisu: 7211010553
Dátum vydania rozhodnutia: 23.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. František Mozner
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7211010553.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Mozner a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obvinenej Ing. V. G. pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom 23. apríla 2018 v Bratislave o dovolaní obvinenej Ing. V. G. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 13. apríla 2016, sp. zn. 6To/15/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvinenej Ing. V. G. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) z 3. novembra 2015, sp. zn. 3T/35/2011, bola obvinená Ing. V. G. uznaná vinnou z prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že ako vlastníčka a užívateľka rodinného domu na ul. Z. XX v N. počas prebiehajúcich súdnych sporov ohľadne práva užívania časti tohto domu jej matkou Ing. F. B. jej dňa 13. júla 2009 v ranných hodinách výmenou zámku na dverách znemožnila vstup do uvedeného domu napriek tomu, že bezplatné a doživotné právo a právo užívania nehnuteľnosti jej bolo priznané osvedčením o dedičstve sp. zn. 28D 1020/97 Dnot 303/97 zo dňa 6. apríla 1998.

Za to jej okresný súd uložil podľa § 218 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. peňažný trest vo výmere 250,- eur. Zároveň jej podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. ustanovil pre prípad, že by výkon peňažného trestu bol úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere dva mesiace.

Obvinená napadla uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 13. apríla 2016, sp. zn. 6To/15/2016, zamietol podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenej doručené 13. júna 2016 a jej obhajcovi 9. júna 2016, podala obvinená prostredníctvom obhajcu 7. augusta 2017 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Obvinená v podanom dovolaní uviedla, že tým, že krajský súd zamietol jej odvolanie, nesprávne právne posúdil zistený skutkový stav. Odvolací súd sa podľa dovolateľky dopustil právnych chýb, ktoré spočívajú v nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. a nesprávnej právnej aplikácii hmotnoprávnych ust. Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú platnosť právnych úkonov, obsah vlastníckeho práva a práva vlastníka, ako aj práva užívať cudziu vec. Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd porušili svojimi rozhodnutiami podľa nej ust. § 391 ods. 1 Tr. por., keď nerešpektovali právny názor dovolacieho súdu vyslovený v predmetnej trestnej veci rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo 45/2014 z 24. marca 2015.

Obvinená ďalej uviedla, že namietané nesprávne právne posúdenie zisteného skutkového stavu zásadne ovplyvnilo jej postavenie, pretože bola odsúdená za prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru v zmysle § 218 ods. 1 Tr. zák. a to aj napriek tomu, že spolu s manželom sú vlastníkmi domovej nehnuteľnosti, ku ktorej sa viaže objektívna stránka predmetného skutku a aj keď na príslušnom výpise z listu vlastníctva nie je zapísaná žiadna ťarcha v prospech poškodenej a poškodená nemá k tomuto rodinnému domu žiadne zákonné právo, aby v tomto bývala a tento užívala, navyiac bezplatne.

Obvinená je názoru, že v danom prípade bolo potrebné právne posúdiť, či poškodená má v rodinnom dome na ul. Z. v N. právo bývať a užívať tento rodinný dom, ako aj pozemok, na ktorom je stavba postavená. Teda bolo potrebné vyriešiť, z akého právneho titulu tieto užívacie práva možno vyvodíť a či konkrétne osvedčenie o dedičstve vydané v dedičskom konaní po poručiteľovi T. B. zo 6. apríla 1998, sp. zn. 28D 1020/97, Dnot 303/97, má povahu rozhodnutia, ktoré takéto právo priznáva, prípadne, či dohoda dedičiek (ako to napadnutý rozsudok uvádza) je právnym úkonom platným v zmysle ust. Občianskeho zákonníka a teda, či z tohto právneho úkonu vyplývajú práva a povinnosti pre jeho účastníkov tak, ako sú uvedené v tomto osvedčení.

V súvislosti s týmto právnym riešením aplikáciou hmotného práva - Občianskeho zákonníka - bolo podľa dovolateľky povinnosťou odvolacieho súdu skúmať aj to, či obvinená sa dopustila konania, ktoré je uvedené v skutkovej vete napadnutého rozsudku, kde sa popisuje objektívna stránka žalovaného prečinu tak, že dňa 13. júla 2009 v ranných hodinách výmenou zámku na dverách obvinená znemožnila vstup poškodenej do predmetného rodinného domu. Teda podľa obvinenej bolo potrebné skúmať, či dôkazy jednoznačne a nepochybné nasvedčujú tomu, čo je v skutkovej vete uvedené a či pri hodnotení dôkazov a aplikácii zásady v pochybnostiach v prospech obvineného je daný základ na konštatovanie o vine obvinenej.

Obvinená tiež namietla určitosť a zrozumiteľnosť dedičskej dohody, pretože v nej nie je bližšie konkretizované a špecifikované, v ktorej časti, v ktorej miestnosti a v akom rozsahu manželke poručiteľa - poškodenej takéto právo prislúcha. Taktiež vo vzťahu k užívaniu nehnuteľností nie je bližšie špecifikované, či sa jedná o pozemok, prípadne jeho časť a v akej reálne vyčlenenej časti. Pre neurčitosť a nezrozumiteľnosť tejto dohody je táto podľa obvinenej ako právny úkon v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatná. Zároveň poukázala na to, že z vykonaných dôkazov je nesporné, že účastníkom dedičského konania nebol jej manžel Ing. V. G., ktorý je spoluvlastníkom nehnuteľnosti. Taktiež považuje za nesporné, že s poškodenou neuzatváral žiadnu dohodu, na základe ktorej by jej vzniklo právo k predmetnej nehnuteľnosti. Za daného stavu, ak predmetom dedičstva nebola celá predmetná nehnuteľnosť, ale iba spoluvlastnícky podiel po poručiteľovi a manžel obvinenej ako ďalší spoluvlastník spornej nehnuteľnosti nepatril do okruhu dedičov po poručiteľovi a nebol účastníkom dedičského konania, nemohlo z uvedeného dôvodu dôjsť ani k platnej dohode o užívaní spornej nehnuteľnosti, pretože dedičia nedisponovali vlastníctvom spornej nehnuteľnosti v celom rozsahu. Z uvedeného dôvodu táto dedičská dohoda je neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, pretože odporuje zákonu v ust. § 123 Občianskeho zákonníka.

Podľa obvinenej jediným právnym inštitútom občianskeho práva, ktorý obmedzuje vlastníka nehnuteľnosti v prospech niekoho iného, sú vecné bremená, ktoré sú upravené v § 151n a nasl.

Občianskeho zákonníka. Rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 41C/78/2007, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. mája 2009, bolo rozhodnuté o žalobe Ing. F. B. podanej proti obvinenej a jej manželovi o určenie doživotného a bezplatného práva v rodinnom dome a práva užívania nehnuteľnosti tak, že žaloba bola zamietnutá. Z uvedeného je podľa obvinenej zrejmé, že žiadne súdne rozhodnutie, právna skutočnosť alebo zmluva neopravňujú poškodenú k tomu, aby sa správala ako vlastníčka, prípadne nájomníčka predmetnej nehnuteľnosti.

Nesprávne právne posúdenie zisteného skutkového stavu spočíva aj v nesprávnej právnej aplikácii Občianskeho zákonníka, ktorý pozná právne inštitúty na užívanie cudzej veci. Týmto inštitútom je buď vecné bremeno alebo nájomná zmluva. Iný právny inštitút Občiansky zákonník nepozná. Za stavu, že ani jeden z týchto právnych inštitútov nebol naplnený tak, aby z týchto svedčilo v prospech poškodenej oprávnenie bezplatne bývať v predmetnej domovej nehnuteľnosti, nemohla obvinená svojim konaním zasiahnuť do práv poškodenej neoprávneným zásahom do výkonu jej užívacieho práva.

Pri správnom právnom posúdení žalovaného skutku v zmysle hmotnoprávných ust. Občianskeho zákonníka, ako aj ust. § 218 ods. 1 Tr. zák. mal súd podľa obvinenej konštatovať, že skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba, nie je trestným činom podľa § 218 ods. 1 Tr. zák.

Vzhľadom na uvedené obvinená požiadala, aby dovolací súd vyslovil, že napadnutým uznesením odvolacieho súdu bol porušený zákon v jej neprospech ako obvinenej v ust. § 218 ods. 1 Tr. zák. a preto dovolací súd by mal zrušiť uznesenie krajského súdu, č. k. 6To/15/2016 z 13. apríla 2016 v celom rozsahu ako aj rozsudok okresného súdu sp. zn. 3T/35/2011 z 3. novembra 2015 v celom rozsahu a prikázať tomuto súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II vo svojom vyjadrení k dovolaniu obvinenej uviedol, že sa s právnymi úvahami obvinenej uvedenými v podanom dovolaní nestotožňuje. V rozsudku Okresného súdu Košice II samosudkyňa uviedla, že poškodená Ing. F. B. je plne oprávnenou osobou v zmysle § 218 ods. 1 Tr. zák., ktorej obvinená neoprávnené bránila v užívaní príslušnej časti domu konaním opísaným vo výrokovej časti rozsudku. Samotné spáchanie skutku bolo objektívne preukázané výsluchmi svedkýň V., X. a V.. Z hľadiska subjektívnej stránky obvinená konala vo forme nepriameho úmyslu.

Prokurátor uviedol, že Okresný súd Košice II poukázal aj na rozsudok Okresného súdu Košice II pod sp. zn. 12C/146/2006 z 31. októbra 2012, ktorým bol zamietnutý návrh obvinenej a jej manžela Ing. V. G. na uloženie povinnosti poškodenej B. vystáť sa z predmetného domu. Tento rozsudok bol potvrdený aj rozsudkom odvolacieho súdu pod sp. zn. 11C/79/2013 z 20. novembra 2013. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva, že osvedčenie o dedičstve zo 6. apríla 1998 nadobudlo účinky právoplatného rozhodnutia dňa 22. apríla 1998. Touto dohodou vznikol záväzkovoprávny vzťah v zmysle § 489, 490 a 491 Občianskeho zákonníka. Obvinenej a jej sestre na základe tejto dohody vznikol osobný záväzok umožniť poškodenej bezplatné a doživotné právo užívania predmetnej nehnuteľnosti v tej časti rodinného domu, ktorú po smrti svojho manžela ešte ako jeho spoluvlastníčka užívala.

Prokurátor sa nestotožnil s tvrdením dovolateľky, že súdy nerešpektovali právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako dovolacieho súdu vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 4Tdo 45/2014 z 24. marca 2015. Krajský súd poukázal na tú skutočnosť, že dovolanie žalobcov Ing. G. a Ing. G. proti vyššie spomínanému rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/79/2013 z 20. novembra 2013 bolo odmietnuté uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/160/2014 zo 14. januára 2015. Na základe uvedeného krajský súd skonštatoval, že poškodená je osobou oprávnenou užívať predmetnú nehnuteľnosť a môže vystupovať ako poškodená strana.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II v závere svojho vyjadrenia navrhol, aby dovolací súd v zmysle § 382 písm. c) Tr. por. odmietol podané dovolanie, nakoľko je zrejmé, že nie sú dané dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Poškodená Ing. F. B. v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvinenej uviedla, že rozhodnutia okresného ako aj odvolacieho súdu považuje za správne a zákonné. Námietky obvinenej pokiaľ sa týkajú právneho posúdenia vecných bremien upravených v § 151n a nasl. Občianskeho zákonníka riešili sudy v rámci viacerých občianskoprávných konaní a dospeli k záveru, že v danom prípade je treba vzťah poškodenej k doživotnému právu užívať rodinný dom na ul. Z. XX v N., posudzovať ako osobný záväzok dedičov, t. j. osobný záväzok obvinenej vo vzťahu k poškodenej.

Poškodená rovnako poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/160/2014 zo 14. januára 2015, ktorým dovolanie obvinenej a jej manžela proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/79/2013 z 20. novembra 2013 odmietol. Z uvedených dôvodov Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd v predmetnej trestnej veci dospel k správne právne záveru, že je ako poškodená oprávnenou osobou na užívanie predmetnej nehnuteľnosti a môže vystupovať v tejto trestnej veci ako poškodená strana.

V súvislosti s posudzovaním predbežných otázok poukázala poškodená na ust. § 7 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú, ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky, Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo iného štátneho orgánu, orgány činné v trestnom konaní a súd sú takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného.

O predbežnej otázke, či poškodenej vzniklo právo užívať predmetnú nehnuteľnosť, bolo rozhodnuté vyššie uvedenými rozsudkami Okresného súdu Košice II sp. zn. 12C/146/2006 z 31. októbra 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/79/2013 z 20. novembra 2013.

Z uvedených dôvodov poškodená navrhla, aby bolo dovolanie obvinenej zamietnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvinenou ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľka využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodov dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvinenou uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nie je v posudzovanej veci zjavne splnený.

Najvyšší súd považuje za potrebné k veci najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že dovolací súd nemožno chápať ako tretiu inštanciu v systave súdov zameranú na preskúmavanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa. Z konštrukcie a štruktúry obvineným použiteľných dôvodov dovolania uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. vyplýva, že tento mimoriadny opravný prostriedok neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je totiž na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže doplniť alebo meniť len odvolací súd. Dovolací súd nemôže na podklade dovolania obvineného posudzovať úplnosť skutkových zistení a nemôže bez ďalšieho sám prehodnocovať vykonané dôkazy. Výslovne to vyplýva z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por., podľa ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať a meniť. Preto dovolacie námietky obvineného spochybňujúce správnosť skutkových zistení alebo vyjadrujúce nesúhlas s tým, ako sudy prvého a druhého stupňa hodnotili vykonané dôkazy, nemôžu zakladať žiaden dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 Tr. por.

Z uvedeného je zrejmé, že východiskom pre zistenie obvinenou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je opis skutku, ako bol ustálený v príslušnom výroku, t. j. v tzv. skutkovej vete napadnutého rozhodnutia vo veci. Predmetom tohto dovolacieho dôvodu potom môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku, ktorý v skutkovej vete rozhodnutia ustálili sudy prvého a druhého

stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek doplniť a meniť [pozri stanovisko najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 3/2011].

V kontexte uvedeného najvyšší súd k posudzovanej veci uvádza, že z vyššie zrekapitulovaných dôvodov dovolania vyplýva, že obvinená nimi v skutočnosti iba spochybňuje skutkové zistenie súdov prvého a druhého stupňa, podľa ktorého Ing. F. B. má bezplatné a doživotné právo užívať dom, do ktorého jej obvinená výmenou zámku na dverách znemožnila vstup. Svojou podstatou tak ide o skutkové námietky, ktoré vecne nezodpovedajú ňou použitému ale ani inému dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 Tr. por. Námietky skutkovej povahy sú totiž uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktorý je oprávnený použiť jedine minister spravodlivosti. Je teda zrejmé, že v posudzovanej veci nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Treba zároveň zdôrazniť, že skutkové závery prvostupňového súdu, ktoré si v celom rozsahu osvojil krajský súd a ktorých správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd v tomto konaní skúmať ani meniť, tak ako sú vyjadrené v tzv. skutkovej vete rozsudku okresného súdu, zodpovedajú právnomu posúdeniu konania obvinenej ako prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. Súdny oboch stupňov pritom plne rešpektovali právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tejto veci v jeho skoršom rozsudku z 24. marca 2015, sp. zn. 4Tdo 45/2014, keď sa po doplnení dokazovania náležite vysporiadali s platnosťou a právnymi účinkami dohody dedičiek potvrdenej osvedčením o dedičstve, pričom rovnako ako súdy v občianskom súdnom konaní dospeli k záveru, že na základe predmetnej dohody vznikol obvinenej a jej sestre osobný záväzok umožniť poškodenej bezplatne a doživotne užívať tú časť predmetného rodinného domu, ktorú do smrti manžela ešte ako spoluvlastníčka užívala.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že dovolanie obvinenej podľa § 382 ods. 1 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.